

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.007.05.2015
I/15/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/15/006 – Utrzymanie psów w jednostkach organizacyjnych Policji, Służby Więziennej oraz Wojska Polskiego, w latach 2010 -2015 (I kw.)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Aneta Karska, główny specjalista kontroli państwowej NIK, upoważnienie do kontroli nr 95173 z dnia 9 czerwca 2015 r. 2. Maciej Sterczała, główny specjalista kontroli państwowej NIK, upoważnienie do kontroli nr 95177 z dnia 9 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str.1-4)
Jednostka kontrolowana	31 Baza Lotnictwa Taktycznego, ul. Silniki 1, 61-325 Poznań (dalej również w skrócie: „31 BLT” lub „JW 1156”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Plk pil. mgr inż. Grzegorz Ślusarz, Dowódca od 19 czerwca 2015 r.; od 17 października 2011 r. do 18 czerwca 2015 r. Dowódcą 31 BLT był plk dypl. pil. Jacek Pszczola.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie NIK, psom służbowym będącym na stanie JW 1156 zapewniono właściwą opiekę (w tym lekarsko-weterynaryjną), pielęgnację, żywienie dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i utrzymanie higieny. Opiekę nad psami sprawowali, mający odpowiednie przygotowanie, przewodnicy psów służbowych. Wycofanie psów ze służby odbywało się zgodnie z obowiązującymi procedurami, tj. po uwzględnieniu opinii lekarza weterynarii i po dokonaniu oceny ich przydatności do służby¹.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły warunków, w jakich przebywały psy służbowe. Mimo że pomieszczenia przeznaczone na ich pobyt oddano do użytkowania w październiku 2014 roku², konstrukcja kojców (siatka zabezpieczająca boksy) nie zapobiegła niekontrolowanemu opuszczeniu boksu przez psa, co stanowiło i nadal stanowi zagrożenie dla ich bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa przebywających tam ludzi. Ponadto, budy zostały wykonane z materiałów o niewystarczającej trwałości, co spowodowało, że po ośmiu miesiącach ich użytkowania, były one w dużym stopniu uszkodzone.

Nieprawidłowości dotyczyły również sposobu dokumentowania szkoleń doskonalących psów służbowych (i braku nadzoru w tym zakresie) oraz wyznaczania do służby przewodnika psa – Funkcyjnego Pododdziału Alarmowego Jednostki i Garnizonu bez ważnego upoważnienia do wykonywania czynności służbowych z psem.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według ww. skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² W ramach inwestycji pn. „Budowa stanowiska treningowego psów wartowniczych na lotnisku Poznań-Krzesiny” (zadanie nr 55044) obejmującej nakłady w łącznej kwocie 1.312,6 tys. zł (inwestorem był Wojskowy Zarząd Infrastruktury w Poznaniu).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja i utrzymanie psów służbowych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Na stanie JW 1156 znajdowało się osiem psów służbowych³, z tego sześć wykorzystywanych było do celów patrolowo-obronnych natomiast trzy zostały wyszkolone do wykrywania materiałów wybuchowych i broni. Dziewięciu żołnierzy zajmowało stanowiska przewodników psów służbowych⁴, przy czym dwóm z nich nie powierzono opieki nad psami⁵. Opiekę nad jednym psem powierzono żołnierzowi zajmującemu stanowisko wartownik - zwiadowca⁶ (pisemny zakres obowiązków tego żołnierza nie przewidywał zadań związanych z obowiązkami przewodnika psa, ale w praktyce sprawował on taką opiekę).

(dowód: akta kontroli str. 5-21, 322-324)

Żołnierze, którym powierzono opiekę nad psami służbowymi ukończyli specjalistyczne szkolenia na przewodnika psa służbowego i uzyskali pozytywną ocenę z egzaminu końcowego. Siedmiu z nich posiadało ważne upoważnienia do wykonywania czynności z użyciem psa oraz ważne atesty dla psa służbowego. W przypadku jednego żołnierza upoważnienie utraciło ważność z końcem 2014 r., a atest jego psa był ważny do 28 lutego 2015 r. W wyniku badania lekarsko-weterynaryjnego z dnia 27 stycznia 2015 r. pies, który nie posiadał ważnego atestu, uzyskał pełną zdolność do wykonywania zadań służbowych.

Dowódca Manewrowej Kompanii Ochrony podał w wyjaśnieniach, że żołnierz nie został zgłoszony na ponowną atestację z psem, gdyż planowano wybrakowanie tego psa ze względu na wiek. Gdy w styczniu 2015 r., w wyniku okresowych badań, okazało się, że pies nie zostanie wybrakowany, było już za późno na zgłoszenie przewodnika i psa na kurs. Wskazał także, że żołnierz ten nie wykonywał żadnych zadań ochronnych z użyciem psa, a pies bez ważnego atestu nie był wykorzystywany do zadań, do których został wyszkolony.

(dowód: akta kontroli str. 29-35)

W 31 BLT prowadzono książkę ewidencji i przeglądu psów służbowych, w której dokonywano wpisów na podstawie zatwierdzonych przez Dowódcę protokołów zdawczo-odbiorczych, a skreśleń - na podstawie zatwierdzonych protokołów wybrakowania psa.

(dowód: akta kontroli str. 22-31, 46-52)

Koszty poniesione przez JW 1156 na utrzymanie psów służbowych, w latach 2010-2015 (do 31 marca) wyniosły ogółem 105,3 tys. zł, w tym: mundurowe - 26,0 tys. zł, żywienie - 73,5 tys. zł, pielęgnacja - 1,3 tys. zł, profilaktyka - 2,3 tys. zł, szkolenie - 2,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 65, 72)

1.2. Pomieszczenia, w których przebywały psy służbowe zostały przekazane użytkownikowi (tj. JW 1156) w dniu 16 października 2014 r. Stanowiły one część inwestycji pn. „Budowa stanowiska treningowego psów wartowniczych na lotnisku Poznań-Krzesiny” (zadanie nr 55044). Powyższe zadanie inwestycyjne obejmowało:

- remont i modernizację budynku nr 43 (stanowiącego pomieszczenia socjalno-techniczne dla przewodników),

³ Według stanu na dzień kontroli.

⁴ Zgodnie z etatem jednostki.

⁵ Zapotrzebowanie na zakup dwóch psów służbowych i kurs dla przewodników zostało już wysłane i po uzgodnieniach zatwierdzone.

⁶ Żołnierz ten planowany jest do wyznaczenia na stanowisko przewodnika psa, po skierowaniu jednego z przewodników na kurs podoficerski, który ma się rozpocząć się w drugiej połowie 2015 r.

- budowę: pomieszczenia bytowego dla psów (6 psów patrolowo-obronnych i 3 psów specjalnych), boksu - izolatki i boksów gospodarczych z aneksem higienicznym,
- zagospodarowanie terenu (drogi, place asfaltowe, chodniki z kostki betonowej, ogrodzenie z bramą i furtką), elementy architektury terenowej, przeszkody treningowe dla psów).

Stroną odpowiedzialną za przygotowanie programu inwestycji i dokumentacji projektowej, wybór projektanta, a także inwestorem i stroną finansującą tę inwestycję był Wojskowy Zarząd Infrastruktury – Poznań.

Kojce, w których przebywały psy służbowe znajdowały się w miejscach suchych, przewiewnych, nienarażonych na zalanie wodą. Lokalizacja tych pomieszczeń została tak usytuowana, aby nie znajdowały się one w bezpośrednim sąsiedztwie uciążliwych źródeł hałasu i zapachów. Pomieszczenia zostały tak wybudowane, aby psy nie mogły się widzieć (mogą się słyszeć). Każdy pies posiadał oddzielną budę znajdującą się na terenie kojca o wymaganych wymiarach. Poszczególne kojce oddzielały trwale ścianki. Każdy z kojców miał furtkę wejściową otwieraną do środka oraz drzwiczki do podawania karmy i wody. Wszystkie psy miały w kojcach swobodny dostęp do karmy i wody. W każdym z kojców była utwardzona, łatwo zmywalna podłoga ze spadkiem w kierunku drzwi wejściowych. Przed każdą z bud umieszczony został drewniany podest o wymaganych wymiarach. Psy przebywające w kojcach miały możliwość ukrycia się w budzie i wypoczynku. Budy zostały jednak zbudowane z materiałów o niewystarczającej trwałości, co spowodowało, że od przekazania do eksploatacji w październiku 2014 r., do dnia oględzin (w ciągu 8 miesięcy) nastąpiło znaczne ich uszkodzenie (buda psa Hazer, Arban, Atos, ale także budy pozostałych psów).

W dniu 1 listopada 2014 r. (tj. 15 dni po końcowym odbiorze obiektu), na terenie stanowiska treningowego psów służbowych doszło do niekontrolowanego opuszczenia boksu przez psa, który uszkodził siatkę stanowiącą wypełnienie bramy boksu. Doszło do pogryzienia innego psa, znajdującego się na placu treningowym. W wyniku tego zdarzenia konieczna była interwencja weterynarza. Oględziny boksów, dokonane w dniu 11 czerwca 2015 r. wykazały, że po dokonanych naprawach gwarancyjnych siatka - w wyniku aktywności psów - nadal się odkształca i stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa psów i ludzi.

Według wyjaśnień Dowódcy, na etapie projektowania inwestycji nie przeprowadzono z użytkownikiem (JW 1156) żadnych konsultacji w zakresie zastosowania odpowiednich materiałów do budowy ww. obiektu.

Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu wyjaśnił, że zastosowane rozwiązania dotyczące mocowania siatki (stanowiącej wypełnienie bramy boksu), ze względu na dużą agresję psów, nie zapewniły odpowiedniej sztywności tej siatki. Mankamentem wbudowanej siatki był brak zgrzewów, druty w siatce były przeplatane, skutkiem czego było powyższe zdarzenie (odkształcenie siatki i ucieczka psa z budy). W dniu 10 lipca 2015 r. przedstawiciele WZI przeprowadzili wizję lokalną kojców. Zaplanowano, w ramach zobowiązań gwarancyjnych, kolejne działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa psów.

Ponadto, zrealizowana inwestycja była niezgodna z projektem wykonawczym, tj. podłoga we wszystkich budach wykonana została z płyt OSB, podczas gdy zgodnie z opisem technicznym dokumentacji wykonawczej, ściany, podłoga i dach powinny zostać wykonane z drewna heblowanego i szlifowanego.

Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu wyjaśnił, że: WZI podejmie czynności w celu wykonania bud przez wykonawcę robót w ramach zobowiązań gwarancyjnych zgodnie z zatwierdzonym projektem.

Pismem z dnia 1 kwietnia 2014 r. Dowódca JW 1156 zwrócił się do szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury o zmianę realizacji niektórych elementów inwestycji, stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa psów służbowych, w tym wskazano, że:

- dach boksów psów posiada w planie „pokrycie dachowe z płyt falistych z przezroczystego PCV” - zastosowanie takiego pokrycia spowoduje znaczny wzrost temperatury w kojach, czego wynikiem może być przegrzanie psa służbowego i w efekcie jego zgon;

- dach bud według planu miał być obity blachą – podczas gdy, pokrycie dachowe powinno być wykonane z materiału niepowodującego urazu u psów w czasie próby wskoczenia na budę.

W meldunku z dnia 23 lipca 2014 r. Dowódca Manewrowej Kompanii Ochrony poinformował Dowódcę JW 1156 o stwierdzonych usterkach w wykonaniu ww. inwestycji (w tym zgłoszonych już Inwestorowi pismem z dnia 1 kwietnia 2014 r., a także kolejnych). W związku z powyższymi usterkami i wynikającym z nich zagrożeniem dla bezpieczeństwa psów zaproponowano, aby nie przenosić psów służbowych do nowego obiektu do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

W związku z tym, iż projekt ww. inwestycji pn. „Budowa stanowiska treningowego psów wartowniczych na lotnisku Poznań-Krzesiny” nie spełniał wymogów „Instrukcji o gospodarce psami służbowymi w Siłach Zbrojnych RP”⁷ oraz „Instrukcji o zaopatrywaniu jednostek wojskowych w wyposażenie specjalne przewodników oraz psów służbowych”, w celu właściwego funkcjonowania obiektów i zapewnienia bezpiecznego użytkowania toru przeszkód, konieczne było zlecenie dodatkowych robót i wydatkowanie 19,9 tys. zł. Projekt zakładał:

- montaż podajników do karmienia psów (niezgodnie z Instrukcją) na skrzydle ruchomym wejścia - w związku z tym konieczne było wykonanie dodatkowych drzwiczek;

- tylko jedną przeszkodę nr 9, podczas gdy zgodnie z Instrukcją szkolenia psów i ww. instrukcją dla zachowania pełnego programu niezbędne jest pokonanie przez psa pięciu przeszkód nr 9 w jednym ciągu;

- zaprojektowane przeszkody nr 3 i nr 8 (ściany) posiadały przerwy pomiędzy deskami, które mogły stanowić niebezpieczeństwo dla psa przy ich pokonywaniu – Instrukcja przewiduje natomiast ściankę pełną z możliwością regulacji jej wysokości poprzez wyjmowanie poszczególnych desek;

- podobnie dla bezpieczeństwa psa, przy wykonaniu przeszkody nr 6 (kładka wysoka) drabinka wejściowa i zejściowa winna być zgodnie z Instrukcją podbita od spodu pełną deską – to zaś nie było przewidziane w projekcie;

Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu wyjaśnił, że nieumieszczenie w projekcie ww. elementów było wynikiem błędu projektanta. Niestety wszystkie strony opiniujące dokumentację projektową w procesie jej tworzenia, w tym użytkownik, nie dopatrzyły się wskazywanych w projekcie braków. Dlatego zlecono wykonanie robót dodatkowych.

Do odbioru końcowego, tj. do 16 października 2014 r. ww. usterki zostały usunięte.

⁷ Nr 243/2007 r., stanowiącej załącznik do decyzji Nr 623/MON z dnia 27 grudnia 2007 r. – zwanej dalej „Instrukcją o gospodarce psami”.

Pismem z dnia 1 czerwca 2015 r. Dowódca JW 1156 zwrócił się do szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury o naprawę gwarancyjną awarii kotła.

Koszty inwestycji pn. „Budowa stanowiska treningowego psów wartowniczych na lotnisku Poznań-Krzesiny” wyniosły łącznie 1 312,6 tys. zł.

Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu wyjaśnił, że przyczyną błędów w trakcie realizacji ww. zadania był brak doświadczenia przy realizacji podobnych obiektów. Zarząd podjął działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych niezgodności w ramach zobowiązań gwarancyjnych wykonawcy. Ponadto rozważa możliwość wyciągnięcia konsekwencji służbowych w stosunku do osób nadzorujących realizację powyższego zadania.

(dowód: akta kontroli str. 190-272, 275 i 317-321, 331-336, 338-341)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Pomieszczenia, w których przebywały psy służbowe nie gwarantowały bezpieczeństwa ludzi i psów, co narusza § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt wykorzystywanych do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych⁸. Z ustaleń kontroli NIK, w tym dokonanych oględzin, wynika, że konstrukcja kojców (druciana siatka zamykająca przestrzeń kojców) nie zapewniała wysokiej stabilności i odporności mechanicznej, co umożliwiło psu niekontrolowane opuszczenie boksu. Stanowiło to zagrożenie dla zdrowia psów, gdyż powodowało ich urazy i uszkodzenia ciała, a także potencjalne zagrożenie dla osób przebywających w pobliżu. Oznacza to, że psy służbowe utrzymywane były w pomieszczeniach, które nie spełniały wymogów wynikających z pkt. 47 Instrukcji o gospodarce psami.

(dowód: akta kontroli str. 190-272, 275 i 317-321, 331-336)

2. Dokumentację szkolenia doskonalącego psów służbowych prowadzono nierzetelnie. Zapisy w Dziennikach szkolenia doskonalącego psa służbowego dotyczące czasu i rodzaju przeprowadzonych ćwiczeń nie były dokonywane na bieżąco i były niezgodne z faktycznym przebiegiem służby. Z zapisów Dzienników (dokonanych w kwietniu i maju 2015 r.) wynikało, że przewodnicy przeprowadzili kilkugodzinne zajęcia z psami służbowymi, podczas gdy w danym dniu osoby te miały dzień wolny (w jednym przypadku żołnierz pełnił służbę wartowniczą).

Powyższych nieprawidłowości dotyczących prowadzenia dokumentacji w żaden sposób nie usprawiedliwiają wyjaśnienia Dowódcy Manewrowej Kompanii Ochrony. Wynika z nich, że często popełnianym błędem przez przewodników psów było wcześniejsze uzupełnianie Dzienników (co w razie zmiany realizacji zadań skutkowało błędnymi wpisami), prowadziło to jednak do wprowadzania nieprawdziwych zapisów w dokumentacji jednostki wojskowej. Dowódca Kompanii oświadczył, że nakazał przewodnikom psów dokonywać wpisów dotyczących przeprowadzonych szkoleń bezpośrednio po zakończonym szkoleniu, a dowódcom drużyn realizowanie kontroli Dzienników szkoleń raz w miesiącu.

(dowód: akta kontroli str. 36-45, 63-77)

3. Do pełnienia służby dyżurnej w JW 1156 wyznaczany był przewodnik psa – Funkcyjny Pododdział Alarmowego Jednostki i Garnizonu, który nie miał ważnego upoważnienia do wykonywania czynności z użyciem psa służbowego, a pies służbowy nie miał ważnego atestu.

Zgodnie z rozkazem dziennym Dowódcy JW 1156 nr Z-37 z dnia 24 lutego 2015 r., w celu wzmocnienia ochrony i obrony jednostki zmieniono organizację

⁸ Dz. U. Nr 16 z 2004 r., poz. 166

służby Pododdziału Alarmowego w ten sposób, że od 5 marca 2015 r. do składu tego Pododdziału musiał być wyznaczony przewodnik psa. Zgodnie z Instrukcją Dowódcy Pododdziału Alarmowego, po ogłoszeniu alarmu, żołnierze pełniący służbę realizują czynności związane z osiąganiem gotowości do podjęcia działań. W przypadku zdarzeń szczególnych i sytuacji kryzysowych na polecenie oficera dyżurnego realizują patrole piesze (z wykorzystaniem psa służbowego włącznie).

Pododdział Alarmowy, w takim składzie, nie był zatem zdolny do podjęcia - zgodnie z prawem - wymaganych czynności w przypadku wystąpienia zdarzeń szczególnych i sytuacji kryzysowych, co osłabiało skuteczność realizacji zadania stawianego temu Pododdziałowi w zakresie ochrony i obrony jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 63, 71, 74-76)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Dowódcy JW 1156 w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

2. Żywnienie, pielęgnacja oraz opieka nad psami służbowymi

Za opiekę nad psami służbowymi odpowiadał przewodnik psa – Funkcyjny Pododdział Alarmowego Jednostki i Garnizonu, wyznaczony do pełnienia służby dyżurnej w JW 1156. Odpowiadał on w szczególności za stan sanitarny kojców, budynku oraz stan psów, a także rozliczał zadania weterynaryjno-porządkowe wykonane przez pozostałych przewodników nad swoimi psami.

Po objęciu służby udawał się on do Ośrodka Szkolenia Psów (będącego miejscem pełnienia służby przewodnika psa - Funkcyjnego Pododdziału Alarmowego), gdzie wraz z pozostałymi przewodnikami, będącymi w danym dniu w pracy, i którym nie postawiono innych zadań, realizował program szkolenia doskonalącego psa służbowego. Oprócz zadań związanych z psami, przewodnicy psów brali udział w zajęciach związanych z zadaniami Manewrowej Kompanii Ochrony (zajęcia z posługiwania się bronią, obsługa przydzielonej broni, zajęcia z OPBMR, pierwsza pomoc, udział w ćwiczeniach i poligonach).

W przypadku nieobecności przewodnika oraz w dni wolne od pracy, urlopy - zadania związane z opieką nad psem wykonywał przewodnik pełniący w danym dniu służbę w Pododdziale Alarmowym.

(dowód: akta kontroli str. 36-45, 63-64, 71 i 78)

Psy służbowe karmione były karmą suchą, zgodnie z normami żywieniowymi. Jeden z psów, zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii, otrzymywał karmę specjalistyczną. Psy karmione były dwa razy dziennie⁹, w miejscu stałego ich wypoczynku, a wodę otrzymywały w czystej misce, przeznaczonej tylko do tego celu.

(dowód: akta kontroli str.149-196)

Zgodnie z Instrukcją o gospodarce psami (pkt 38 ppkt 1 i 8), psa powinien karmić tylko przewodnik lub jego pomocnik. Spożywanie posiłku przez psa powinno odbywać się w zupełnym spokoju, w obecności przewodnika lub jego pomocnika.

W JW 1156 karmienie dwa razy dziennie wszystkich psów oraz zapewnienie stałego dostępu do wody pitnej należało do zadań przewodnika psów, będącego w składzie Pododdziału Alarmowego. Jak wyjaśnił przewodnik psów w Manewrowej Kompanii Ochrony, jest to praktyczne rozwiązanie, gdyż psom należy podawać karmę na godzinę przed rozpoczęciem pracy, a po zakończeniu pracy - po godzinnym odpoczynku. Często zajęcia z psami kończą się około godziny 14.00-14.30 i z tego powodu nie mogą być one karmione codziennie przez własnych przewodników.

⁹ Spożywanie posiłku przez psa odbywało w obecności przewodnika lub jego pomocnika

Takie rozwiązanie – jak podkreślił przewodnik psów w Manewrowej Kompanii Ochrony – eliminuje rozłożenie odpowiedzialności, a faktycznie jej brak. To przewodnik będący na służbie odpowiada w całości za „psiarnię”.

(dowód: akta kontroli str.78)

Kąpiele psów wykonywane były latem, w zależności od potrzeb. Z uwagi na zalecenia lekarza weterynarii, w okresie zimowym nie kąpano psów, lecz wykonywano inne zabiegi kosmetyczne polegając na miejscowym płukaniu lub częstszym wyczesywaniu, tak aby zapewnić im odpowiednie warunki higieniczne.

(dowód: akta kontroli str. 332)

Wypożyczenie psów służbowych było zgodne z tabelą należności, stanowiącą załącznik nr 9 do Instrukcji o gospodarce psami.

(dowód: akta kontroli str. 190-196, 309-316)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Zadania dla przewodników psów stawiane były ustnie przez bezpośrednich przełożonych po apelu porannym i nie były ewidencjonowane w żadnej dokumentacji. Także na podstawie Tygodniowego planu szkolenia, czy innej dokumentacji Manewrowej Kompanii Ochrony nie można ustalić, który przewodnik (i kiedy) odbywał szkolenie związane z zadaniami kompanii oraz czy zajmował się psem służbowym.

Jedynie w oparciu o oświadczenia przewodników psów ustalono, że mieli oni zapewniony czas niezbędny na opiekę, pielęgnację, żywienie i utrzymanie higieny oraz zdrowia psów służbowych – minimum jedna godzina dziennie (pkt 59 i pkt 24 ppkt 3 Instrukcji o gospodarce psami). Jak wskazali: „w praktyce mają do dyspozycji więcej czasu, tzn. min. 2-3 godziny, chyba że są to dni szkoleniowe, które są dla przełożonych priorytetem”.

(dowód: akta kontroli str. 63, 78, 306-308)

2. NIK zwraca uwagę, że JW 1156 nie posiada środka transportu umożliwiającego natychmiastowy i bezpieczny przewóz psów do wyznaczonego rejonu, w którym wystąpiłyby zagrożenia wymagające użycia psów. Przemieszczenie psów w rejon zagrożeń, ze względu na konieczność pokonania znacznych odległości skutkowałoby ich zmęczeniem, a w konsekwencji nieefektywnością podejmowanych działań.

(dowód: akta kontroli str. 330)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Dowódcy JW 1156 w zbadanym zakresie.

3. Zabezpieczenie weterynaryjne psów służbowych

Opis stanu
faktycznego

Zabezpieczenie weterynaryjne psów służbowych w JW 1156 realizowali wojskowi lekarze weterynarii. Zgodnie z Instrukcją o gospodarce psami służbowymi, okresowe badanie lekarsko-weterynaryjne dwa razy w roku przeprowadzał lekarz weterynarii WOMP Bydgoszcz. Wyniki badań odnotowane zostały w karcie badania lekarsko-weterynaryjnego psa służbowego, określając jego stan zdrowia i kategorię przydatności do służby.

(dowód: akta kontroli str. 92-107, 131-142)

Psy służbowe poddawane były zabiegom profilaktycznym wg wskazań wojskowego lekarza weterynarii, co było odnotowywane w dowodach tożsamości psa służbowego.

(dowód: akta kontroli str. 29-31)

Koszty zabiegów profilaktycznych, leczniczych i badań okresowych pokrywane były z budżetu WOMP. Koszty opieki lekarsko-weterynaryjnej psów służbowych

związane z nagłymi wypadkami chorobowymi oraz zleconymi poza wojsko pokrywała JW 1156. W 2014 r., z budżetu JW 1156 wydano na usługi weterynaryjne – leczenie psów kwotę 1 477 zł oraz na leki dla psów kwotę 363 zł. W tym, w związku ze zdarzeniem związanym z uszkodzeniem kojca, na zabieg chirurgiczny i leczenie psa wydano 762 zł. Na 2015 r. (według stanu na 29 maja 2015 r.) zaplanowano na usługi weterynaryjne 1 800 zł oraz na leki dla psa 500 zł.

(dowód: akta kontroli str. 273-305)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Dowódcy JW 1156 w zbadanym zakresie.

4. Wycofywanie psów ze służby

Opis stanu
faktycznego

4.1. W latach 2010-2015 (do 31 marca) wycofano ze służby cztery psy. Podstawą brakowania były orzeczenia lekarsko-weterynaryjne o stanie zdrowia psa służbowego wydane przez wojskowego lekarza weterynarii WOMP w Bydgoszczy.

Dwa psy przekazano nieodpłatnie ich przewodnikom¹⁰. Lekarz weterynarii stwierdził, w przypadku jednego z nich - przewlekłe nieuleczalne stany chorobowe uniemożliwiające dalsze wykorzystanie w służbie, a w przypadku drugiego – cechy uwiadu starczego, ogólne osłabienie. Oba psy miały ukończone 10 lat.

W trzecim przypadku, lekarz weterynarii podjął decyzję o eutanazji nieuleczalnie chorego psa (po przeprowadzeniu badania – tomografu komputerowego) w celu skrócenia jego cierpienia.

W czwartym przypadku nastąpiło zejście śmiertelne psa. Orzeczenie lekarsko-weterynaryjne wydane zostało po sekcji zwłok zwierzęcia przeprowadzonej przez wojskowego lekarza weterynarii WOMP Bydgoszcz.

(dowód: akta kontroli str. 29-31, 59-62)

4.2. Wycofania psa ze służby dokonywała komisja powołana przez Dowódcę, zgodnie z postanowieniami Instrukcji o gospodarce psami. W skład komisji wchodził przedstawiciel komórki szkolenia JW 1156, wojskowy lekarz weterynarii WOMP Bydgoszcz i przewodnik psa. Komisja sporządziła, spełniające wymagania Instrukcji, protokoły wybrakowania psa służbowego, które zostały zatwierdzone przez Dowódcę.

(dowód: akta kontroli str. 29-31, 62)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Dowódcy JW 1156 w zakresie wybrakowania psów służbowych.

5. Nadzór i kontrola nad realizacją zadań związanych z utrzymaniem i zabezpieczeniem weterynaryjnym psów służbowych

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z punktem 9 Instrukcji o gospodarce psami, nadzór nad organizacją zakupu, szkoleniem, wykorzystaniem, utrzymaniem, brakowaniem, żywieniem, opieką lekarsko-weterynaryjną i dobrostanem psów służbowych sprawuje w JW 1156 wojskowa służba weterynaryjna.

Kontrole warunków utrzymania i wykorzystania psów służbowych przeprowadzał lekarz weterynarii WOMP Bydgoszcz dwa razy w roku. W protokole kontroli z dnia 28 stycznia 2015 r. wskazano, że poprawy wymagają pomieszczenia dla psów w zakresie stanu technicznego kojców (ogrodzenie). Pozostałe kontrolowane elementy uznane zostały za prawidłowe.

(dowód: akta kontroli str. 84-148)

¹⁰ Zgodnie z pkt 81 Instrukcji o gospodarce psami służbowymi.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o:

- 1) zapewnienie właściwych warunków utrzymywania psów służbowych, niezagrożających ich bezpieczeństwu i zdrowiu,
- 2) rzetelne dokumentowanie szkolenia doskonalącego psów służbowych oraz prowadzenie w tym zakresie nadzoru nad przewodnikami psów,
- 3) wyznaczanie do służby przewodników psów¹² posiadających ważne upoważnienia do wykonywania czynności z użyciem psów służbowych posiadających ważny atest.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 22 lipca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Aneta Karska
główny specjalista k. p.

Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

.....
podpis

.....
podpis

¹¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

¹² Funkcyjnych Pododdziału Alarmowego Jednostki i Garnizonu.